SUOMEN ELÄINLÄÄKÄRILIITTO
FINLANDS VETERINÄRFÖRBUND

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle **4.4.2017**

Asia: Suomen Eläinlääkäriliiton lausunto koskien hallituksen esitystä (HE 15/2017) eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi

Suomen Eläinlääkäriliitto esittää pyydettynä lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä:

Ympäristöterveydenhuolto itsenäiseksi yksiköksi maakuntahallintoon

Ympäristöterveydenhuollon tarkoitus on suojella ihmisiä ja eläimiä elinympäristön haitallisilta tekijöiltä. Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluu elintarvike- ja terveydensuojeluvalvonta, tupakkavalvonta, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta sekä eläinlääkäripalvelut.

Maakuntauudistuksessa maa- ja metsätalousministeriö on esittänyt ympäristöterveydenhuoltoa osaksi ruoka- ja luonnonvarakokonaisuutta ja maaseutupalveluita. Kun **ympäristöterveydenhuolto ja sen mukana eläinlääkintähuolto ja ihmisten terveydensuojelu erotetaan hallinnollisesti ja lainsäädännössä perusterveydenhuollosta, yhteys ja mahdollisuus ennaltaehkäisevään kansanterveystyöhön heikkenee. Eläinlääkäriliiton mielestä ympäristöterveydenhuollon tulisi olla itsenäisenä yksikkönä maakunnan hallinnossa, jotta yhteys perusterveydenhuoltoon on säilytettävissä vahvana.**

Eläinlääkintähuollon kokonaisuus kannattaa säilyttää

Eläinlääkintähuolto turvaa eläinten terveyden ja sairaanhoidon, varmistaa elintarvikkeiden turvallisuuden sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan. Eläinlääkinnän ja eläintautien sekä eläinten hyvinvoinnin valvonnan yhdenvertainen, laadukas ja kustannustehokas toteutuminen koko maassa kaikille eläimille ympäri vuorokauden on turvattava maakunnissa. **Kaikkien maakunnan palveluksessa olevien eläinlääkärien tulisi olla virkasuhteessa, jotta heillä olisi toimivalta ryhtyä eläintauti- ja eläinsuojeluvalvonnan toimiin havaitessaan sellaiseen tarvetta.** Erityisesti eläinsuojeluvalvonnassa puututaan ihmisten perustuslaillisiin oikeuksiin, kotirauhaan ja omaisuuden suojaan. Eläinsuojeluvalvonta tulisi osoittaa virkaeläinlääkärien tehtäväksi maakunnassa asiantuntevan ja yhtenäisen valvonnan varmistamiseksi.

Eläinlääkäripalvelujen rahoitus

Maakuntien rahanjako tapahtuu pääasiassa väkilukuun perustuen. Harvaanasutuilla seuduilla eläinlääkinnän kustannukset asukasta kohti ovat korkeammat kuin kaupunkikeskuksissa. Maakuntien rahoitusmallissa on otettava huomioon myös paikallinen kotieläintalous ja pitkät välimatkat.

Esitys maakuntalaiksi

7 § *Järjestämisvastuu*

Aleksis Kiven katu 52-54
00510 Helsinki

Puhelin (09) 7745 4810
Faksi (09) 7745 4818

etunimi.sukunimi@sell.fi
www.sell.fi

Maakunta voi sopia tehtävänsä järjestämisvastuun siirtämisestä kunnalle, jolla on riittävät taloudelliset ja muut voimavarat näiden tehtävien hoitamiseen. Ympäristöterveydenhuollon osalta sopiminen ei perusteluosion mukaan voisi kuitenkaan koskea eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa. Jos kunta olisi vastuussa muun ympäristöterveydenhuollon hoitamisesta, mutta eläinsuojeluvalvonta ja eläintautien torjunta hoidettaisiin maakunnasta, vaikeutuisi esimerkiksi eläinten laittomien maahantuontien valvonta ja tarkastustoiminta esimerkiksi lentoasemilla ja satamissa. **Eläinlääkäriliiton mielestä ympäristöterveydenhuolto tulisi pitää yhtenä kokonaisuutena.**

112 § *Maakunnan toiminta kilpailutilanteessa markkinoilla.*

Nykyisessä eläinlääkintähuoltolaissa on määritelty peruseläinlääkäripalveluiden järjestäminen kunnan velvollisuudeksi sekä tuotanto- että seura- ja harrastuseläimille, sillä poikkeuksella, että kunnan ei tarvitse järjestää palveluita seura- ja harrastuseläimille, jos palvelua on muutoin saatavilla yhteistoiminta-alueella. Kiireellisen eläinlääkärinavun järjestäminen ympäri vuorokauden kaikille eläimille on kunnan tehtävä.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) tulkitsee, että myös kunnan lakisääteisiin tehtäviin kuuluva peruseläinlääkäripalvelu pitää yhtiöittää, jos kunta järjestää sitä seura- ja harrastuseläimille tilanteessa, jossa se voisi soveltaa edellä mainittua poikkeusta.

Luonnokseen laiksi eläinlääkäripalveluiden järjestämisestä Eläinlääkäriliitto kannattaa kirjausta, jonka mukaan maakunta voisi tuottaa peruseläinlääkäripalvelua lemmikeille yhtiöittämisvelvollisuuden sitä estämättä, vaikka maakunta toimisi kilpailutilanteessa.

Eläinlääkäriliiton mielestä on välttämätöntä, että yhtiöittämisvelvoite ei koske peruseläinlääkäripalveluita. Kiireellisen eläinlääkärinavun erottaminen peruseläinlääkäripalvelusta on mahdotonta. Mikäli yhtiöittämisvelvoitteesta ei voisi poiketa, olisi kaikki lemmikkieläinlääkintä yhtiöitettävä tai ulkoistettava. Tällä olisi vaikutusta myös tuotantoeläinten lääkintään. Nykyisessä palkkausjärjestelmässä kunnallisen eläinlääkärin palkkio muodostuu peruspalkasta (1748,53 € minimi), päivystyskorvauksista (arki 3,54 €/tunti ja viikonloppu 6,10 €/tunti) ja suurimmaksi osaksi käynti- ja toimenpidepalkkioista, joita eläinlääkäri perii ammatinharjoittajana eläimen omistajalta. Tuotantoeläinkäyntien harventuessa lemmikkien hoidosta muodostuu merkittävä osa eläinlääkärin tuloista. Virka ilman mahdollisuutta hoitaa myös pieneläimiä ei vähäisen työmäärän ja ansiotason vuoksi pysyisi täytettyinä. Suomi on harvinaisuus Euroopassa kattavien eläinlääkäripalvelujen saatavuudessa. Tämä on pitkälti virkaeläinlääkärijärjestelmän ansiota.

Kunnaneläinlääkäri käyttää myös julkista valtaa työssään. Yhtiön palveluksessa eläinlääkäri ei voi käyttää julkista valtaa. Eläinlääkärin työpanoksen jakaminen yhtiölle ja maakunnalle on hallinnollisesti raskasta. Useissa maakunnissa praktikkoeläinlääkärit osallistuvat vahvasti valvontatyöhän erillisten valvontaeläinlääkärien lisäksi. **Yhtiöittämisen myötä myös virkaeläinlääkäriverkosto harvenisi ja eläintautivalmius heikkenisi.**

114 § *Maakunnan palvelujen markkinaperusteinen hinnoittelu.*

Mikäli lainsäädännöllisesti joudutaan tilanteeseen, jossa maakunnan järjestämät eläinlääkäripalvelut on hinnoiteltava markkinaperusteisesti, aiheutuu siitä hintojen nousun kautta eläinsuojeluongelmia niin hyötyeläin- kuin lemmikkieläinpuolellakin. Joidenkin eläinten eläinlääkärinavun saanti vaarantuu jo nykyään omistajien maksuvaikeuksien vuoksi. Hintojen nousu lisäisi ongelman laajuutta.

Osa yksityisistä eläinlääkäriasemista kokee kunnallisten eläinlääkäripalvelujen vääristävän kilpailua alueella. Markkinaperusteinen hinnoittelu esimerkiksi klinikkamaksuja perimällä oikaisisi tätä vääristymää. Markkinaperusteinen hinnoittelu olisi siis yksityisten eläinlääkäriasemien kannalta hyvä asia, mutta eläinsuojelunäkökulmasta haitallista.

Yhteenveto:

Peruseläinlääkäripalvelujen yhtiöittämisvelvoite johtaisi todennäköisesti ympärivuorokautisen päivystyksen järjestämisen vaikeutumiseen, maatalouden tuotantoeläinten eläinlääkäripalvelujen heikkenemiseen ja lemmikkieläinten hoidon kallistumiseen. Toimiva tuotantoeläinten eläinlääkäripalvelu on tärkeää elintarvikkeiden turvallisuuden varmistamiseksi.

Päivi Lahti

Puheenjohtaja

Suomen Eläinlääkäriliitto